

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ІННОВАЦІЇ

МАТЕРІАЛИ

VI ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

(Суми, 17–18 березня 2016 року)

Суми

Сумський державний університет

2016

(госучреждениях, школе, на работе, в банках, военном деле и др.), являющихся объектом настойчивого внимания государства [1].

Во многом перспективы современного социокультурного развития связаны со становлением равнодоступного информационного пространства, поэтому особенно важно создавать условия для полноценного функционирования всех языков.

1. Сулейменова Э. Д. Архетип «гадкого утенка» и языковая идентичность // Язык и идентичность: материалы международной конференции. – Алматы, 2006. – С. 15-25.

СКЛАДНІ СЛОВА З ПЕРШИМ КОМПОНЕНТОМ ПРИКМЕТНИКОМ (НА МАТЕРІАЛІ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ)

Василенко К. О.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – ст. викладач Чепелюк А. Д.

Так як суспільство перебуває у постійному розвитку, постійно виникають нові предмети, закони, явища. Люди потребують нових дефініцій для позначення предметів та явищ і тому з'являється потреба у появі нових слів. Одним із шляхів поповнення словникового складу німецької мови. є словотворення. Найпродуктивнішим способом словотворення є словоскладання, тобто утворення складних слів способом поєднання двох або кількох слів, основ чи коренів в одну лексичну одиницю. У процесі словоскладання можуть брати участь різні частини мови.

Велику групу складних слів німецької мови становлять іменники, що складаються з прикметника та іменника. Слова даного типу вживаються в усіх сферах діяльності людини. Додаючи до видового поняття якісні, кількісні, часові та інші характеристики, прикметники допомагають диференціювати ці поняття.

Особливості складних слів німецької мови: 1) артикль визначається останнім словом; 2) наголос на першому складі; 3) кожна частина складного слова може в свою чергу бути складним словом (der Hauptbahnhof – головний залізничний вокзал); 4) прикметникова частина може мати ступінь порівняння (der Höchstbetrag – максимальна сума.).

Найпродуктивнішими прикметниками у німецькій мові виступають *alt, doppelt, eigen, fein, frei, groß, hart, hoch, hohl, klein, jung, kurz, neu, quer, rot, schnell, schwer*. Прикметник у складному слові стоїть на першому місці, а іменник на другому [2, 159].

Складне слово моделі прикметник + іменник являє собою назву єдиного поняття, в основі якого лежить якась характерна риса, що виражена прикметником. Це стосується в першу чергу термінів, знарядь праці, артефактів, корисних копалин, видів ґрунту, сортів хліба, напоїв, видів рослин, тварин тощо. Наприклад, *Flachdruck* – плоский друк, *Buntpapier* – кольоровий папір [2, 160].

Усі слова кожної мови вживаються у різних сферах. Це стосується також складних слів німецької мови. У сучасній мові існує тенденція широкого використання слів – термінів.

Терміном називають емоційно нейтральне слово чи словосполучення, яке вживається для точного вираження понять та назв предметів у різноманітних галузях [1, 55]: *die Langläufer* – довгострокові цінні папери (економічний термін); *die Sicherheitsgründe* – міркування безпеки (термін у сфері цивільного захисту); *die Schalloptik* – звукооптичні системи (науково-технічний термін).

Значення складного слова може бути сумою значень окремих частин слова, наприклад, «*das Hochhaus*» – *високий будинок*, але частіше складне слово переосмислюється, наприклад, „*die Hochschule*“ – вищий навчальний заклад; приклади синекдохи: «*das Rotkäppchen*» Червона Шапочка, «*der Schlaukopf*» – хитрун. Багато складних слів «прикметник + іменник» зустрічається серед топонімів.

Складні слова з метафоричним чи метонімічним переосмисленням виконують певну текстотворчу роль, мають певні стилістичні особливості: надають тексту експресивності, виразності; мають образотворчу роль; дають характеристику дійовим особам, явищам, предметам. І саме з переосмисленням значення зв'язані труднощі перекладу композит: один і той же прикметник у сполученні з іменником дає різне значення: *das Dickfell* – байдужа, «товстошкіра» людина, *der Dickkopf, der Dickschädel* – уперта людина, *das Dickmaul, die Dickschnauze* – хвастун, *der Dicksack* – товстун, *das Dickschiff* – великий військовий корабель. Труднощі перекладу можуть бути зв'язані також з багатозначністю слова, або з відсутністю відповідника у мові перекладу: так, наприклад, слово «*der Gelbfahrer*» може бути перекладені на українську мову лише описово: «*водій, який їде на жовте світло*».

Словоскладання було і є найпродуктивнішим способом словотворення у німецькій мові. Текстотворча роль та проблеми перекладу складних слів зумовлена їх граматичними та стилістичними особливостями.

1. Лексикологія німецької мови. Лекції та семінари: Навчальний посібник [Електронний ресурс] Б. І. Гінка. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2010. – 416с. – Режим доступу до статті: <https://bohndanbooks.com/upload/iblock/daf/dafac0e1d964a27e9fe0b03a2d866370.pdf>
2. Чепелюк А. Д. Типологічні та перекладацькі аспекти складних слів слів / А. Д. Чепелюк. – Видавництво СумДУ, Суми, 1999. – С.159 – 160.

КОНЦЕПТ "FRIENDSHIP" В АНГЛОМОВНІЙ ЛІНГВОКУЛЬТУРІ НА МАТЕРІАЛІ РОМАНІВ ДЖ. К. РОУЛІНГ "ГАРРІ ПОТТЕР"

*Гавриленко А. А.
(Олександрівська гімназія)
Науковий керівник – викладач Назаренко О. В.*

Концепти, з одного боку, ув'язані в єдину глобальну мережу, а з іншого - кожний з них сам представляє собою констеляцію елементів і процесів усіх можливих різновидів: ментальних, сенсорних, афектних (тому будь-яке абстрактне поняття пов'язано зі своїми чуттєвими коренями).

На часі, можна виділити такі основні поняття терміна "концепт". Концепт - це одиниця міркування, яка має відокремлений монолітний зміст і реально не розчленяється на більш мізерні думки, тобто елементарна сторона внутрішнього ярусу.

За поняттям О. С. Кубрякової, концепт - це одиниця ментальних або психічних джерел нашої пам'яті та тієї інформаційної структури, яка відображає знання та досвід людини; оперативна одиниця пам'яті, ментального лексикону, концептуальної системи та мови мозку, усієї картини світу, відображеної у людській психіці [1, 90].